

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว การเอาชนชั้นผู้หนึ่ง การชิงดีชิงเด่นให้เห็นดีกว่ากัน การฉวยโอกาส การเอารัดเอาเปรียบด้วยวิธีรุนแรงจนถึงขั้นทารุณกรรม และการถือเอาความกตัญญูเป็นใหญ่ ซึ่งล้วนเป็นไปในทางแสวงหาเงิน อำนาจ และชื่อเสียงได้เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเป็นประจำวันในสังคมไทยปัจจุบัน จนกล่าวถึงกันทั่วไปว่า คีลธรรมของคนไทยเสื่อมลง และสิ่งสมให้เกิปัญหาระดับชาติคือ ความไม่เป็นธรรมในสังคม ความยากจนของประชากร ปัญหาอาชญากรรม รวมถึงปัญหาการคอร์รัปชันในระบบราชการ

สาเหตุแห่งการ แสดงลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวของคนไทย มีผู้ให้ความเห็นแตกต่างกันไป บางเนนว่าพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นสัญชาตญาณความชั่วร้ายโดยธรรมชาติของมนุษย์เองที่ได้มีโอกาสแสดงออกมา แต่ความเห็นจำนวนมากเนนถึงสาเหตุทางสภาพการณ์มากกว่าสาเหตุทางธรรมชาติของมนุษย์ กล่าวคือ กระบวนการพัฒนาประเทศตามรูปแบบประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก ทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมสมัยใหม่ที่เนนความสำคัญของความเจริญทางเศรษฐกิจ การเพิ่มผลผลิต ความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายทางวัตถุ และสิทธิเสรีภาพในการสนองความต้องการของบุคคล จึงทำให้บุคคลอยู่ในสถานการณ์การแข่งขันที่จะดำรงชีวิตอยู่ และมุ่งหาความสุขทางวัตถุมาสนองความต้องการของตน การที่บุคคลเลือกแสดงพฤติกรรมเช่นนี้อาจเป็นสิ่งเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป แต่เป็นการแสดงออกที่เนนเอากันบุคคลจนขาดการประสานประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมสังคมและเพื่อประเทศชาติโดยส่วนรวม

การที่บุคคลสองอยู่ในสังคมที่มีการแก่งแย่งชิงดีกัน จะทำให้เขาพัฒนาบุคลิกภาพแบบหนึ่งขึ้นมาเรียกว่า บุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี (Machiavellian Personality) บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะเป็นคนที่มุ่งเอาชนะผู้อื่นด้วยกลวิธีทุก ๆ อย่าง เพื่อประโยชน์ส่วนตัว และไม่คำนึงถึงศีลธรรมที่สังคมยึดถือ ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมในเมือง มีสภาพที่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า บุคคลที่เป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมย่อยต่าง ๆ กันจะมีบุคลิกภาพดังกล่าวอย่างไรบ้าง และเพื่อให้ใครรายละเอียดยิ่งขึ้นเป็นพื้นฐานที่จะทำความเข้าใจบุคคลในสังคมและอาจจะได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของสังคมไทย เพื่อจะทำให้ความเจริญของประเทศมีความสมบูรณ์ที่สุด

นักจิตวิทยาสังคมอเมริกันชื่อ ริชาร์ด (คริสตี้) Christie¹ พรอมควยคณะ ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการแข่งขันเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การชักโยยอยู่เบื้องหลังผู้อื่น การฉวยโอกาส และการเอาเปรียบของคนอเมริกันมาก่อนหน้านี้ 30 ปีเศษ เขาให้ชื่อพฤติกรรมนี้ว่า ลักษณะนิยมแบบเมเคียเวลลี (Machiavellianism) และได้สร้างมาตราวัดลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิจัยนี้

โดยทั่วไปแล้ว ผู้มีความเห็นว่าพฤติกรรมของคนไทยแสดงออกในทางที่เห็นแก่ตัวเองมากขั้นนั้น เป็นการเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่คนไทยในอดีตกระทำต่อกัน อันเป็นการแสดงออกถึงการดำเนินชีวิตและเห็นคุณค่าของชีวิตตามธรรมะ ซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดาของศาสนาประจำชาติไทยคือ ศาสนาพุทธ ถ้าแบ่งประเภทคำสอนของพระพุทธองค์ออกเป็น 2 ส่วน¹ คือ เบื้องนอกและแก่น จะเห็นว่าพิธีกรรมและประเพณีทางศาสนาเป็นส่วนเบื้องนอก และส่วนที่ชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิตนั้นเป็นแก่นของพุทธศาสนาซึ่งปรากฏว่าคนไทยยังนิยมปฏิบัติตามพิธีกรรมและประเพณีทางศาสนา

¹ กลุ่มศึกษาพุทธศาสตร์ และประเพณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มองตน (กรุงเทพฯ นคร: เกรียนทองการพิมพ์, 2519), หน้า 77.

อยู่ แต่ใครจะเลยคอส่วนที่เป็นแกนเสียโดยมิใช่ขาดความรู้ (ปริยัติ) แต่เป็นการไม่นำความรู้มาปฏิบัติให้เกิดผลแก่คนและสังคม ทั้งนี้เพราะแกนแท้ของพุทธศาสนามุ่งถึงพัฒนาการสูงสุดทางจิตใจแทนพัฒนาการทางวัตถุและสะสมวัตถุเพื่อตน ซึ่งขัดต่อความเจริญตามแนวสังคัมสมัยใหม่

ควยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงอาจสรุปสภาพพุทธศาสนิกชนชาวไทยโดยแบ่งผู้นับถือศาสนาพุทธได้เป็น 4 กลุ่มคือ¹

กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกลุ่มที่ถึงแก่นของพุทธศาสนา

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตามขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด แต่ไม่สนใจจะรู้ว่าแก่นแท้ของศาสนาอยู่ที่ไหน

กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มที่ใคร่เชื่อว่า พุทธศาสนิกชนเพราะเกิดในสังคมไทยที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ไม่เคยรู้เรื่องเปลือกหรือแก่นใด ๆ ทั้งสิ้น

กลุ่มที่สี่ เป็นกลุ่มที่มองเห็นศาสนาแต่เปลือก หรือได้รับความเข้าใจเรื่องศาสนาบางอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เขาคิดว่าศาสนาเป็นเรื่องงมงาย จึงไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่โดยสิ้นเชิง

ในบรรดาผู้นับถือศาสนาพุทธ 4 กลุ่มนี้ จำนวนคนในกลุ่มที่หนึ่งมีน้อยที่สุดในปัจจุบันและจำนวนคนในกลุ่มที่สี่มีมากที่สุด จึงไม่น่าประหลาดใจเมื่อพบผลการสำรวจถึงการปฏิบัติที่ 5 ข้อ² ซึ่งนับเป็นหลักปฏิบัติเพื่อความเป็นปกติของจิตชั้นแรกสุดในหมู่

¹ฝ่ายวิชาการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ภาคักพุทธศาสนา (2517), อ้างจากฉนิต ติษสุช, "การศึกษาความเข้าใจ การปฏิบัติ และการเผยแพร่ในหลักธรรมของพระที่บวชในพุทธศาสนา," (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520), หน้า 4.

²พินิจ รัตนกุล, "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะนักปรัชญา," รายงานการสัมมนาเรื่องจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน (กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา, 2522), หน้า 119.

คนไทยว่าประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปไม่เคยรักษาศีลหรือรักษาไม่ครบ 5 ข้อ คือข้อที่มีการล่วงละเมิดมากที่สุดคือ ข้อที่ 1 ว่าด้วยการละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ข้อที่ 4 ว่าด้วยการละเว้นจากการพูดเท็จ และข้อที่ 5 คือการละเว้นจากการดื่มสุรา เครื่องคองของเมา

เนื่องจากศาสนาไม่ใช่เป็นสิ่งที่เราจะเข้าใจได้โดยการคิด การพูด หรือการเขียนเท่านั้น แต่ศาสนาเป็นสิ่งที่ประจักษ์แจ้งไตควยตัวของผู้นับประพฤติปฏิบัติเองอย่างเอาใจใส่และจริงจัง ผู้มีความตั้งใจปฏิบัติตามธรรมควบการรักษาศีล จึงสมควร เป็นผู้ถึงแก่นของพุทธศาสนามากที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นผู้ห่างไกลจากพัฒนาการทางวัตถุและการสะสมวัตถุเพื่อตน ผู้ที่รักษาศีลในสังคมไทยปัจจุบันคือ กลุ่มพระภิกษุ ชี และผู้ถือศีลที่เป็นภคินีศักดิ์พระภิกษุและชั้นนี้อยู่ในเพศนักรบวช ไม่ใครครองเรือน แสดงให้เห็นว่าใคร่ทิศตนอย่างสิ้นเชิง เพื่อปฏิบัติให้ถึงแก่นของศาสนา แต่ผู้ถือศีลที่เป็นภคินีศักดิ์ยังมีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับสังคมทั่วไปโดยทางส่วนตัวและอาชีพการงาน ฉะนั้นเวลาที่ไรและความเอาใจใส่ในการรักษาศีลของผู้รักษาศีล 3 กลุ่มนี้ย่อมแตกต่างกันไป

เพราะเหตุที่ว่าคำสอนในพุทธศาสนาได้เคยเป็นแบบและคติการดำเนินชีวิตของคนไทยแต่ เกิมมาและในปัจจุบันพุทธศาสนายังมีความสำคัญต่อสังคมไทยในฐานะศาสนาประจำชาติ ผู้ที่เรียกร้องและปรารถนาจะให้แก้ไขพฤติกรรมที่เห็นว่าไม่ดีของคนในสังคมไทยปัจจุบันจึงมักเสนอให้ประชาชนไทยเคร่งครัดในการปฏิบัติตัวตามคำสอนในพุทธศาสนายิ่งกว่าที่เป็นอยู่ควบความเชื่อว่าอาจเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้สังคมโดยรวมดีขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษา เปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมแบบเมเคียเวลลีในกลุ่มผู้รักษาศีลอยู่กับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่นับว่าเป็นบุคคลทั่วไปของสังคมที่มีผู้รักษาศีล เพื่อจะได้มีข้อมูลสนับสนุนแนวทางแก้ไขพฤติกรรมของบุคคลกลุ่มนี้ที่ผู้เขียนขอไว้

การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ของนักจิตวิทยานั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจ ทำนายและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม เพราะมนุษย์มีกระบวนการ เรียนรู้ทางสังคม (Socialization Process) คือ การปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยการ

เรียนรู้จากการกระทำต่อกันระหว่างบุคคลกับผู้อื่น การกระทำต่อกันทางสังคมจึงไม่ใช่เรื่องของตัวพฤติกรรมอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของความสามารถที่จะเข้าใจและแสดงบทบาทของอีกคนหนึ่งควย สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งหนึ่งที่มีบทบาทในการเผยแพร่การเรียนรู้ทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อสังคมมากที่สุด เมื่อระบบสังคมอยู่ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดลักษณะนิยมแบบเมเคียเวลล์ กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมภายในสถานศึกษาอาจจะส่งเสริมหรือแก้ไขลักษณะพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกได้ แต่โดยทั่วไปแล้วเสมือนว่ากระบวนการเรียนรู้ทางสังคมภายในสถานศึกษาจะเป็นไปในทางส่งเสริมลักษณะพฤติกรรมแบบนิยมเมเคียเวลล์ เพราะสภาพการณ์ภายในสถานศึกษามักเพิ่มไปด้วยการแข่งขันโดยเริ่มจากการทดสอบแข่งขันเข้าศึกษา การตัดสินผลการศึกษาคงระบบเกรดซึ่งเป็นการตัดสินโดยการเปรียบเทียบระหว่างบุคคลกับกลุ่ม

แต่สถานศึกษาที่ให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพพยาบาลน่าจะมีโอกาสสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมภายในสถานศึกษาให้แตกต่างจากสถานศึกษาทั่ว ๆ ไปได้ เพราะนอกจากจะมีการศึกษาพยาบาล (Nursing Education) ซึ่งให้ความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎีแล้ว ยังมีการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่เรียกว่า การบริการพยาบาล (Nursing Service) ที่เป็นกิจกรรมการให้บริการผู้ป่วยโดยนักศึกษาจะฝึกปฏิบัติจริงบนคลีนิกตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ในชั้นปีที่ 2 และฝึกติดต่อกันไปจนจบชั้นปีที่ 4 นับว่าเป็นช่วงเวลาการฝึกปฏิบัติที่ยาวนานมาก ทั้งนี้เพราะถือว่าการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นหัวใจของหลักสูตรวิชาพยาบาล¹ ซึ่งคาดหวังให้นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติที่คีติความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของชีวิตเท่าเทียมกัน ความคาดหวังนี้เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกเข้าศึกษา เพราะมีคำแนะนำจากผู้สมัครเข้าศึกษาวิชาพยาบาลว่า พยาบาลจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและเมตตาจิต นอกจากนี้ความรู้

¹ อธิษฐาน มงคลสถิตย์, "การสร้างเกณฑ์ประเมินผลการศึกษาภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษามัธยมศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 1.

ในแขนงวิชาต่าง ๆ และทักษะด้านเทคนิคพื้นฐานที่นักศึกษาพยาบาลได้รับก็เพื่อนำไปใช้
บริการผู้ป่วย¹ จึงเห็นได้ว่านักศึกษาพยาบาลอยู่ในสถานศึกษาที่มีกระบวนการเรียนรู้
ทางสังคมให้ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น นักศึกษาพยาบาลจะได้รับการเสริมสร้าง
ลักษณะพฤติกรรมกรช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้รับความสุขสบายและมีความปรารถนาดีต่อบุคคล
อื่นโดยคำนึงถึงความต้องการของเขามากกว่าการยึดถือตนเอง เป็นศูนย์กลางการกระทำ
ลักษณะเช่นนี้นับว่าขัดแย้งกับลักษณะนิยมแบบเมเกียเวลลี

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลน่าจะมีบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลี
แตกต่างจากนักศึกษาวชิชาเพื่อนที่ผ่านการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์
เช่นเดียวกันมา และหากทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่น่าจะมี
ลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีแตกต่างกันนี้จะมีประโยชน์ในการ เป็นเครื่องชี้แนะแก่
สังคมไทยว่า การเรียนรู้ทางสังคมในสถานศึกษาอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถควบคุมหรือ
แก้ไขพฤติกรรมกรเห็นแก่ตัวและการเอาเปรียบกันและกันของบุคคลในสังคมนี้ได้

แนวคิดพื้นฐานของการศึกษามุคลิกภาพแบบ เมเกียเวลลี

ความเป็นมาของการศึกษามุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลี (Machiavillian
Personality)

การศึกษามุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีของคริสต์และคณะ มีจุดเริ่มต้นอย่างเป็น
นามธรรม (abstract) และไม่เกี่ยวข้องกับกรรักษาในคลินิก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่
แตกต่างจากการศึกษามุคลิกภาพอื่น ๆ² คือ คริสต์ได้ตั้งข้อสงสัยเกิดจากการศึกษา

ยุพิน คันทิธรพันธ์, "ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลกับนักศึกษาอื่น
ของมหาวิทยาลัยมหิดล" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 2.

²Richard Christie and Florence Gies, Studies in
Machiavellianism (New York: Academic Press, 1970), p. 42.

บุคลิกภาพแบบอัทธินิยม (Authoritarian Personality) ว่า ผู้มีหัวรุนแรงทางการเมือง (extremists) ทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวามักไม่ประสบความสำเร็จในการใช้อำนาจจริง ๆ บนเวทีการเมือง คริสตี้จึงคิดว่าอาจจะมีเทคนิคหรือกลวิธี (tactics) บางประการด้านจิตวิทยาเข้ามา เป็นปัจจัยสำคัญในการมีและการใช้อำนาจทางการเมือง การปกครอง

ในระหว่างปี ค.ศ. 1954 - 1955 คริสตี้ได้เข้าเป็นสมาชิกศูนย์การศึกษาคนควาทางพฤติกรรมศาสตร์ที่แคลิฟอร์เนีย (Center for the Advanced Study of behavioral Science) และไ้ร่วมงานกับหัวหน้าและผู้บริหารระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอกและประสบความสำเร็จในวงงานของแต่ละคน คริสตี้ได้พบพฤติกรรมชักใยอยู่เบื้องหลัง (manipulating) ผู้อื่นของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นการใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อควบคุมความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของตนเอง เมื่อลองคาดคะเนถึงลักษณะสำคัญของผู้นประสบความสำเร็จในการชักใยอยู่เบื้องหลังผู้อื่น คริสตี้และคณะคาดว่าผู้นประสบความสำเร็จดังกล่าวควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเป็นผู้ไม่มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ใดมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์ขวย การเป็นผู้ไม่ยึดถือจริยธรรมตามแบบแผนที่มีอยู่ในสังคมแกมถึงประโยชน์ที่ตนจะได้เป็นสำคัญ (utilitarian) มากกว่าความถูกต้องตามจริยธรรมหรือศีลธรรม และการเป็นผู้ไม่ยึดติดกับอุดมคติใด ๆ

คริสตี้และคณะได้ใช้ลักษณะที่คาดคะเน 3 ประการดังกล่าวเป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์เพื่อสมาชิกในศูนย์การคนควาทางพฤติกรรมศาสตร์ แบบไม่เป็นทางการและเป็นการทดลองศึกษาอย่างไม่เปิดเผย ผลปรากฏว่าคำตอบที่ได้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ผู้ตอบแสดงออกทำให้คริสตี้และคณะมีความกระตือรือร้นที่จะหาเกณฑ์มาประเมินลักษณะพฤติกรรมชักใยอยู่เบื้องหลังผู้อื่นที่ไ้พบ และไ้พยายามศึกษารายละเอียดของพฤติกรรมชักใยผู้อื่นเพิ่มเติมจากเนื้อหาในหนังสือประเภทวรรณคดีต่าง ๆ จำนวนมาก เขาไ้พบว่ามันักปราชญ์โบราณเคยเขียนถึงธรรมชาติของอำนาจ (nature of power) ในลักษณะการสั่งสอนและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองรัฐหรือ

ประเทศ เรื่องการใช้อุบายต่อผู้ถูกปกครองเพื่อรักษาอำนาจของผู้ปกครองไว้เป็นเวลานานที่สุด ไม่ว่าบ้านเมืองจะอยู่ในความสงบหรือเกิดกบฏกษัตริย์ก็ตาม อุบายที่ใช้นั้นเป็นกลวิธีทางจิตวิทยาซึ่งใช้เพื่อควบคุมมนุษย์ในสังคม เรียกไควว่า เป็นการชักโยยอยู่เบื้องหลังผู้น้อยอย่างเห็นได้ชัด

นักปราชญ์โบราณที่เขียนถึงธรรมชาติของอำนาจนี้มักมีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า เล่ห์อุบายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ปกครองประเทศ แนวความคิดเห็นดังนี้เกิดขึ้นในระบบการปกครองของประเทศจีนและอินเดียมาตั้งแต่ประมาณ 300 ปีก่อนคริสต์ศักราช ดังปรากฏในงานเขียนของลอร์ดชาง (The Book of Lord Shang) และหนังสืออรรถศาสตร์ของโกทิลยะ (Arthasāstra of Kautilya) แต่มีหนังสืออรรถศาสตร์สองเล่มที่คริสต์ศตวรรษที่ 16 คือ หนังสือ The Prince และหนังสือ The discourses ซึ่งเป็นความเรียงสั้น ๆ (essay) เขียนโดย นิโคโล เมเคียเวลลี (มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1469 - 1529) ผู้เป็นนักการทูตชาวเมืองฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี เมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 16 อ่านหนังสือดังกล่าวในครั้งแรกเขาเห็นว่ามีความที่ซ้ำว้าวยาก ครั้นได้ถกเถียงพิจารณาอีกทีหนึ่งจึงเห็นว่า ข้อเขียนของเมเคียเวลลีแตกต่างจากข้อเขียนของนักปราชญ์ผู้นั้นเพราะเมเคียเวลลีได้ใช้ถ้อยคำเสนอเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมาและมีความชัดเจนมากเมื่อกล่าวถึงธรรมชาติของมนุษย์และกลวิธีที่ผู้ปกครองควรจะใช้

เมเคียเวลลีเสนอว่า โดยธรรมชาติที่มนุษย์เห็นแก่ตัวและกระทำการใด ๆ โดยยึดตัวเองเป็นหลัก มนุษย์ต้องถูกอบรมให้อยู่ในสังคมและมีบังคับบีบบังคับให้เกิดความจำเป็นในการเป็นคนที่ ความกลัวทำให้คนเป็นคนที่ ศีลธรรมจึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างบนพื้นฐานการกระทำที่ไร้ศีลธรรม ตัวผู้ปกครองก็ไม่ได้แตกต่างจากประชาชนอื่น ๆ ในเรื่องความเห็นแก่ตัว ความทะเยอทะยานเพราะผู้ปกครองมีความปรารถนาในเกียรติคุณ ชื่อเสียง จึงสร้างสังคมการเมืองขึ้นมา

แต่เมเคียเวลลีกล่าวว่า ผู้ปกครองต้องมีคุณธรรมที่แท้จริงอันเป็นคุณธรรมสำหรับสังคมหรือกลุ่มชน คือ การรักษาความเห็นแก่ตัวของกลุ่มชนหรือความรักชาติ นั่นคือผู้ปกครองมีความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเพียงประการเดียวอยู่ที่การรักษารัฐหรือประเทศให้มีความเสถียรภาพและไม่แตกแยก "... ประโยชน์ร่วมของสังคมคือ อิศระจากการ

ถูกครอบงำจากต่างประเทศ ความมั่นคง มั่งคั่ง ที่อเสถียร ความเจริญของประเทศ¹
ดังนั้นผู้ประกอบการจะทำการอย่างใดก็ถูกทั้งสิ้นเพื่อให้ความรับผิดชอบนั้นบรรลุเป้าหมาย

เมื่อยุคเปลี่ยนให้ผู้ประกอบการเป็นคนฉวยโอกาส

...ทุกคนมีคุณสมบัติเฉพาะตามธรรมชาติ คุณสมบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อกันเมื่อ
สอดคล้องกับกาลสมัย ผู้ประสบความสำเร็จในยุคที่เห็นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น
แล้วสามารถเปลี่ยนวิถีการกระทำของตนให้สอดคล้องตามการเปลี่ยนแปลงได้²
...ผู้ประกอบการที่ใดก็ผู้ประกอบการที่มีจิตใจเข้มแข็งรู้จักใช้คุณธรรมและความซื่อ
สัตย์ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมของสถานการณ์³

เป็นคนหลอกลวงและไขว่คว้า

"...ผู้ประกอบการต้องพยายามทำตนเป็นคนดี พยายามทำเหมือนกับว่ามีความ
ประพฤติดีสอดคล้องกับความเชื่อเรื่องความดีที่ประชาชนยึดถืออยู่ ผู้ประกอบการจึงมีชื่อเสียง
ว่าเป็นผู้มีศีลมีธรรมเท่านั้นพอ..."⁴

...ผู้ประกอบการต้องระวัง อย่าทำตนเป็นที่ถูกถูกแคลนของคนส่วนมาก เพื่อหลีกเลี่ยง
ไม่ให้เป็นที่ถูกเกลียดชังของประชาชน ผู้ประกอบการต้องละเว้นการทำร้ายและ
ดูวงศ์เมิดทรัพย์สินและสตรีของผู้ที่อยู่ใต้อุปการ ผู้ประกอบการควรทำเปิดเผยเฉพาะ
สิ่งที่ประชาชนนิยมชมชอบ ผู้ประกอบการอย่าไปใช้วิธีการขมขื่นแต่ของกำจืดผู้ที่เป็น
พิษเป็นภัยแก่ตนอย่างเจ็บช้ำชอกโดยหาช่องทางที่เหมาะสมและชัดเจนสำหรับการ
กระทำดังกล่าวเสมอเพื่อมิให้เป็นสาเหตุให้มีผู้เกลียดชังตน⁵

สอนให้สร้างสถานการณ์ให้เกิดประโยชน์แก่ตัว

"...เวลาปกติสุข คือเวลาที่ผลประโยชน์รวมหมดไป ความเห็นแก่ตัวเดิมจะ

¹สมบัติ จันทรวงศ์, "มาคิอาเวลลี: บิดาของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่,"
ปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521),
หน้า 39.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 39.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 38.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.

ปรากฏขึ้นอีก ผู้ปกครองต้องทำให้ประชาชนหวาดกลัวอยู่เสมอ โดยไม่ยอมให้มีเวลา
ปกติสุขนานเกินไป"¹

"...สาเหตุของโชคชะตาที่แท้จริงมิใช่ตัวโชคชะตา แต่เป็นความสุขุมรอบคอบ
ของมนุษย์เอง มนุษย์ต้องพึ่งตัวเอง อาศัยความสามารถของตนเอง..."²

สอนให้เป็นคนโหดร้าย

"...ความมุทะลุ ความกล้าและไม่มี ความปรานี ทำให้เกิดความสำเริงใจยิ่ง
กว่าความสุขาพอนโยน..."³

เม่เคียเวลลีมีความเห็นว่าผู้ปกครองต้องรวมเอาความฉลาดแกมโกงของ
สุนัขจิ้งจอกกับกำลังของสิงโตเข้าไว้ด้วยกัน ดังนั้นผู้ปกครองที่เฉลียวฉลาดคือ
...ผู้ปกครองที่มีคุณสมบัติ 2 อย่างอยู่ในตัวพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ความสามารถ
ที่จะเข้าใจธรรมชาติของสรรพสิ่งทั้งปวงและความกล้าที่จะกระทำการ...
เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหลอกลวงและโฆษณาชวนเชื่อ... คงสำนึกกว่า... การ
เป็นผู้รักและหวาดุเกรงพร้อมกันเป็นเรื่องราวที่ทวิโคยาก จึงควรเลือกทำให้ตน
เป็นที่หวาดกลัวแต่อย่างเดียว และคงไม่คิดว่าตนเป็นที่นิยมชมชอบของคน"⁴

ข้อเขียนของเม่เคียเวลลีได้รับการวิจารณ์มากในวงการเมืองการปกครอง
โดยทั่วไปมักสรุปว่า เป็นข้อเขียนที่มีอิทธิพลในทางเลวร้าย โดยเฉพาะหนังสือ *The
Prince* ซึ่งตนฉบับถูกแพร่หลายฉบับ ๆ ตั้งแต่ยังมีโคทิมีพีเป็นเล่ม (พิมพ์เมื่อ 1532)
ถูกจัดว่าเป็นคู่มือแนะนำทรราชย์ (Tyranny) ในวงการเมืองการปกครองภายหลัง
การเผยแพร่ของหนังสือปรากฏว่า นักการเมืองที่เห็นด้วยกับเม่เคียเวลลีจะเป็นนัก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 34.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

การเมืองแบบนิยมกำลังอำนาจ และผู้ที่ทำตามคำแนะนำของเมเคียเวลลีในการใช้อิทธิพลทางสังคม (social influence) อย่างมีเล่ห์เหลี่ยม และมีทัศนคติมนุษย์ตามแนวที่เมเคียเวลลีเสนอไว้ โคชีอวาเป็นแบบเมเคียเวลลี (Machiavellian) แต่อย่างไรก็ตาม เมเคียเวลลีก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่ เพราะโคชีเสนอถึงการปฏิบัติที่เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เป็นอยู่จริง ไม่ใช่เสนอปรัชญาการเมืองในรูปรัฐอุดมคติ ดังแนวคิดเดิมสมัยคลาสสิก (Classics) จากวรรณคดีของเพลโตและอริสโตเติล¹

สืบเนื่องจากการพิจารณาข้อเขียนของเมเคียเวลลี ริชาร์ด คริสตี้และคณะมิได้สนใจวิเคราะห์หาแท้จริงแล้วข้อเขียนของท่านผู้นั้นแสดงอุดมคติความเป็นผู้รักชาติอย่างมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว หรือแสดงความมุ่งหมายที่จะได้ยศยี่เยาะเยียดังคมการเมืองปกครองสมัยท่านหรือต้องการเปิดเผยธรรมชาติจริงของนุปกครองใหม่ประชาชนทราบ คริสตี้และคณะสนใจข้อเขียนของเมเคียเวลลีในแง่ว่าเป็นแหล่งของความคิดเรื่องการจัดระเบียบอยู่เบื้องหลังผู้นั้นเพราะโคชีเห็นว่า กลุ่มผู้บริหารในวงงานสาขาพฤติกรรมศาสตร์ที่ถูกศึกษาแบบไม่เป็นทางการนั้นมีพฤติกรรมแสดงออกถึงกลวิธีการจัดกระทำผู้นั้นคล้ายคลึงกับคำแนะนำของเมเคียเวลลีเป็นอย่างยิ่ง² คริสตี้และคณะจึงคิดว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้มีความเห็นสอดคล้องกับข้อเขียนของเมเคียเวลลี คือผู้มีลักษณะพฤติกรรมการจัดระเบียบอยู่เบื้องหลังผู้นั้นในระดับสูงกว่าคนทั่วไป การศึกษาพฤติกรรมการจัดระเบียบอยู่เบื้องหลังผู้นั้นของบุคคลในสังคมทั่วไปโดยนำข้อเขียนของเมเคียเวลลีมาเป็นมาตรฐานวัด จึงเกิดขึ้นในสาขาจิตวิทยาสังคมโดยเรียกว่า การศึกษานุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี (Machiavellian Personality)

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

² Chistie, "Studies in Machiavellianism," p. 3.

การศึกษาวิจัยลักษณะพื้นฐานของบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี

ภายหลังจากคริสต์และคณะสร้างมาตรวัดประเมินบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีจำนวนรวมทั้งสิ้น 5 ฉบับ แต่ฉบับที่นิยมใช้ในการศึกษาวิจัยคือฉบับที่ 4 และ 5 ปรากฏว่าได้มีการศึกษาวิจัยบุคลิกภาพแบบนี้ค่อนข้างกว้างขวางตามแนวการศึกษาสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ไซแก การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีกับความสามารถ ทักษะและลักษณะบุคลิกภาพอื่นที่มีมาตรการประเมินแล้ว การศึกษาที่เน้นใช้กระบวนการและระเบียบเคร่งครัดในการทดลอง เพื่อดูการกระทำต่อกันระหว่างผู้มีระดับบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงและต่ำ การศึกษาถึงสถานการณ์ของสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี

คริสต์และกีส (1970)¹ รายงานผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีกับความสามารถทางสติปัญญาในสหรัฐอเมริกาที่เป็นการศึกษาวิจัยของเขาและของผู้อื่นรวม 7 ครั้ง การศึกษาถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้พบว่ากระทำได้อย่างกว้างขวางพอสมควร เพราะได้ทำการศึกษาก็มีกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุเพศ และระดับการศึกษาต่าง ๆ กันไป ไซแก นักศึกษาชายหญิงจากคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแต่ละครั้งก็แตกต่างกันไป คือใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีฉบับที่ 4 และ 5 ฉบับใดฉบับหนึ่งหรือใช้พร้อมกันทั้งสองฉบับ และใช้แบบสอบวัดเชาวน์ปัญญาฉบับต่าง ๆ กัน เช่น Guilford-Zimmerman Abilities Test และ MCAT Verbal Scores เป็นต้น ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้วิจัยแต่ละรายต่างพบวาทะแนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนจากแบบสอบวัดความสามารถทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีไม่ขึ้นกับสติปัญญา

¹Ibid., pp. 36-37.

ในปี ค.ศ. 1963 คริสต์และคณะ ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะแบบเมเคียเวลล์กับทัศนคติและความนิยมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้ใหญ่ มีชวชนอายุคือ 42 ปี จำนวน 1,482 คน ซึ่งเรียกว่า กลุ่มเอ็นโออาร์ซี (NORC: National Public Opinion Research) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษาและเพศไม่มีผลกระทบต่อคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะแบบเมเคียเวลล์กับการเลือกพรรคการเมืองและความนิยมผู้สมัคร เข้ารับการเลือกตั้งในกลุ่มตัวอย่างเอ็นโออาร์ซีนั้น คริสต์และคณะพบว่า คะแนนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ทั้งฉบับที่ 4 และ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกพรรคการเมืองและความนิยมผู้สมัคร เข้ารับการเลือกตั้ง²

ในช่วงปี ค.ศ. 1955 - 1956 คริสต์และคณะได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์กับบุคลิกภาพแบบอิตินิยม (Authoritarian Personality) ซึ่งเป็นลักษณะบุคลิกภาพของผู้นิยมการเมืองฝ่ายขวา โดยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับที่ 4 และ 5 กับมาตรวัดเฟล (Fascism Scale) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 9 กลุ่ม เป็นนักศึกษาแพทย์ 4 กลุ่ม และนักศึกษาระดับปริญญาตรี 5 กลุ่ม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์กับบุคลิกภาพแบบอิตินิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้อยู่ในระหว่าง + .04 ถึง - .15 คริสต์กล่าวว่าการที่บุคลิกภาพทั้งสองลักษณะไม่มีความสัมพันธ์กันน่าจะเป็นเพราะมาตรวัดบุคลิกภาพ 2 ลักษณะนี้มีพื้นฐานของทฤษฎีที่นำมาสร้างมาตรวัดประเมินบุคลิกภาพแต่ละชนิดแตกต่างกันคือ มาตรวัดเฟลสร้างขึ้นจากทฤษฎีของ فروยด์ ซึ่งอธิบายขอคำถามว่าทำไม (Why) แต่แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์

¹Ibid., p. 37.

²Ibid., p. 39.

สร้างขึ้นจากข้อเขียนของเมเคียเวลลีซึ่งอธิบายข้อความว่าอย่างไร (How)¹

ไรท์สแมนและคุก ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะแบบเมเคียเวลลีกับทัศนคติเรื่องเชื้อชาติ (race) และปรัชญาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวัดบุคลิกภาพ ทัศนคติ และความคิดเห็น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องเชื้อชาติ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับมาตรการวัดย่อยในแบบสอบถามปรัชญาเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์คือความซื่อสัตย์ และการเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น ความเป็นอิสระ (ในกรณีแสดงพฤติกรรมและความรู้สึก) และความตั้งใจมั่นคง² ความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามกับมาตรการวัดย่อยนี้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของคริสตี้และคณะ

การค้นคว้าวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างฐานะเศรษฐกิจสังคมและการเลื่อนชั้นทางสังคมกับบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของคริสตี้และคณะ ปรากฏผลว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

ในกลุ่มเอ็นไออาร์ซี คริสตี้และคณะพบว่า อาชีพและการศึกษาของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของกลุ่มตัวอย่าง³

จอห์น ซี. ทอธีย์ (1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีกับการเลื่อนชั้นทางสังคมด้วยวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบุคคลที่มีอาชีพต่าง ๆ มีฐานอายุ

¹Ibid., p. 38.

²Ibid., pp. 41-42.

³Ibid., p. 321.

38.4 ปี จำนวน 99 คน จากเมืองชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา 2 เมือง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าคะแนนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์กับการเลื่อนชั้นทางสังคมที่วัดด้วยดัชนีวัดเศรษฐกิจสังคมของคันแคน¹ (Duncan's Socio-Economic Index)

การวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ขนาดและที่ตั้งของถิ่นที่อยู่มีผลต่อลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี มีดังนี้

บรากินส์ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของเด็กอายุ 10 ขวบกับพ่อแม่โดยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพฉบับเด็กที่เขอปรับปรุงขึ้นด้วยแบบสอบถามบุคลิกภาพฉบับของคริสตี้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของเด็กไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของพ่อแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มว่าความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้ามคือ พ่อแม่ที่มีคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพต่ำ คะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพของลูกจะสูง²

กัทเทอแมนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีกับสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่มีอายุ 40 ปี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามคือ ผู้ที่มีคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพสูง รายงานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตนกับพ่อแม่อยู่ในระดับต่ำ และกัทเทอแมนยังพบผลการศึกษาเรื่องลักษณะการเลี้ยงดูแสดงให้เห็นว่า

¹ John C. Toukey, "Intelligence, Machiavellianism and Social Mobility," British Journal of Social and Clinical Psychology 12 (February 1973): 34-L.

² Christie, Studies in Machiavellianism, pp. 333-334.

คะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะการเลี้ยงดู คือผู้มีบุคลิกภาพระดับสูง รายงานว่าพ่อแม่มีลักษณะการเลี้ยงดูที่เข้มงวดมาก¹

ในการศึกษาวิจัยของเคอมีเกลว เกี่ยวกับลักษณะแบบเมเคียเวลล์ เขาได้สังเกตพบว่า ผู้มีคะแนนบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ระดับสูง รายงานว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจตัว ไม่ปรารถนาจะเลี้ยงแบบพ่อแม่ และยอมรับบทบาทของพ่อแม่น้อยมาก แต่ยังไม่มีการศึกษาโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ การรายงานของเคอมีเกลว เป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจถึงกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของผู้มีคะแนนลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูง²

การวิจัยเกี่ยวกับขนาดและที่ตั้งของถิ่นที่อยู่ แสดงให้เห็นผลสอดคล้องกันว่า ถิ่นที่อยู่ที่มีประชากรหนาแน่นและถิ่นที่อยู่ในเขตเมืองทำให้บุคคลพัฒนาบุคลิกภาพระดับสูงกว่าถิ่นที่อยู่ลักษณะอื่น ดังผลการศึกษาของ รัดด์ (1973) พบว่า เจ้าหน้าที่ดับเพลิงที่มาจากถิ่นที่อยู่ในวัยเด็กที่มีคนหนาแน่นมากกว่า เป็นผู้มีระดับบุคลิกภาพสูงกว่า³ ซิลลา (1978) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีแหล่งที่อยู่ในระยะวัยรุ่น เป็นแถบชานเมือง (suburban) มีคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพสูงสุด รองลงมาคือที่เคยอยู่

¹Ibid., p. 335.

²Ibid.

³Howard Frederick Rudd, "An Analysis of the Machiavellian Orientation of Individuals within Two Paramilitary Organizations," Dissertation Abstracts International 34 (October 1973): 1425-A.

ในเมือง (urban) และในชนบท (rural)¹ และการศึกษาของคริสตี้และคณะในกลุ่มตัวอย่างเอ็นโออาร์ซี พบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตเมืองมีคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพสูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ²

จากการวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างถิ่นที่อยู่กับลักษณะบุคลิกภาพแบบ เมเคีย-เวลลี แสดงให้เห็นว่าช่วงอายุของบุคคล เขามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพควบคู่ไปกับการศึกษาเรื่องอายุกับลักษณะบุคลิกภาพแบบ เมเคียเวลลีดังนี้คือ

คริสตี้และคณะนำคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเอ็นโออาร์ซี ซึ่งเป็นผู้ใหญ่มาเปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากวิทยาลัย 14 แห่งจำนวน 1,782 คน ปรากฏผลว่า กลุ่มผู้ใหญ่มีคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เมเคียเวลลีต่ำกว่ากลุ่มนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ปรากฏนี้ จะแสดงให้เห็นว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลิกภาพก็ได้ หรือจะแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมของคนรุ่นใหม่เอื้อให้เกิดบุคลิกภาพแบบ เมเคียเวลลีมากกว่าก็ได้ แต่เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนในข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเอ็นโออาร์ซี คริสตี้พบว่าอายุกับคะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ เมเคียเวลลีมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01³

อายุต่ำสุดของกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้ในการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เมเคียเวลลีคือ 10 ปี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงทดลองของ โคโรซี บรากินสกี (1966) และชูซาน นาคามี (1969) ผู้วิจัยทั้งสองจำแนกกลุ่มเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เมเคียเวลลีระดับต่าง ๆ ควบแบบ

1 Peter Paul Chila, "Machiavellianism among Selected Public School Superintendents and Principals in Ohio," Dissertation Abstracts International 11 (May 1978): 6426-A.

2 Christie, Studies in Machiavellianism, p. 318.

3 Ibid., p. 315.

สอบถามบุคลิกภาพต่างฉบับกัน กล่าวคือ ทั้งบราเกินส์และนาคามี ได้สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสำหรับเด็กโดยดัดแปลงจากแบบสอบถามของคริสตี้ ผลการวิจัยของผู้วิจัยทั้งสองท่านปรากฏตรงกันว่า คะแนนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีฉบับเด็กของเขามีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กในสภาพการณ์ทดลองที่ทำการศึกษา¹ จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ลักษณะการแสดงออกแบบเมเคียเวลลีสามารถประเมินได้ในเด็กอายุ 10 ปี

คริสตี้และเก็ส (1970) ได้สรุปว่าลักษณะแบบเมเคียเวลลีที่วัดจากแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีจะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงมากในช่วงอายุ 10 ถึง 16 - 17 ปี และมีอัตราการเพิ่มสูงสุดเมื่ออายุ 20 ปี แล้วอัตราการเพิ่มจะลดลงจนคงที่ในช่วงอายุ 21 - 24 ปี และหลังจากอายุ 40 ปี คะแนนจะลดต่ำลงจนเห็นได้ชัด²

การวิจัยเรื่องอายุกับลักษณะแบบเมเคียเวลลีในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงผลขัดแย้งกันกับการวิจัยในต่างประเทศ คือ วันทนีย์ บุพพัฒนาติ³ (2517) และนิภา บุญศรีสวัสดิ์⁴ (2517) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยครู 2 แห่งในระดับ

¹Ibid., pp. 323-331.

²Ibid., p. 325.

³วันทนีย์ บุพพัฒนาติ, "การเปรียบเทียบความอยากรู้อยากเห็น ที่สนใจเชิงวิทยาศาสตร์ นำใจของความเป็นครู และเพหุบายของนักศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 วิทยาลัยครูนครราชสีมา" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒประสานมิตร, 2517), หน้า 45.

⁴นิภา บุญศรีสวัสดิ์, "การศึกษาความมีน้ำใจของครู ความอยากรู้อยากเห็น ความเชื่อเพื่อ และเพหุบายของนักศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 วิทยาลัยครูนครปฐม (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2517), หน้า 60.

ปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 (ช่วงอายุ 16 - 21 ปี) พบว่าลักษณะแบบเมเคียเวลลีของนักศึกษา ลดลงตามลำดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับ มัลลิกา มัติโก¹ (2522) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 1, 3, 4, 5 และ 6 มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 1,012 คน (ช่วงอายุ 18 - 24 ปี) ก็พบว่าลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีมีแนวโน้มลดลงเมื่อนักศึกษาเรียนสูงขึ้น แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คริสตี้และคณะ ทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของผู้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงและต่ำโดยจัดสถานการณ์ในห้องทดลอง จากผลการทดลองทำให้คริสตี้สรุปลักษณะการแสดงออกของผู้มีลักษณะแบบเมเคียเวลลีสูง 3 ประการคือ²

1. เมื่ออยู่ในสถานการณ์แบบเผชิญหน้า (face-to-face situation) ผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ของสถานการณ์ได้รวดเร็ว เขาจะเป็นผู้เริ่มตนแสดงพฤติกรรมก่อน เช่น เสนอขอตกลงร่วมกันในการเล่นเกมที่ต้องแข่งขัน พฤติกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่เขาคิดขึ้นอย่างกระพริบตา (improvisation) ไม่ค่อยเตรียมมาก่อน การเริ่มก่อนของผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงเป็นการ เปิดโอกาสให้เขาได้ควบคุมโครงสร้างของการติดต่อสัมพันธ์และสามารถดำเนินการ ไปจนเป็นผู้ประสบความสำเร็จมากที่สุด ในสถานการณ์แบบเผชิญหน้า

2. ในสถานการณ์ที่มีโครงสร้างไม่แน่นอน (loosely-structured situation) เป็นสถานการณ์ที่มีความกำกวมเกี่ยวกับบทบาทของผู้เข้าร่วมสถานการณ์เกี่ยวกับวิธีการกระทำให้บรรลุเป้าหมาย และเกี่ยวกับผลตอบแทนที่จะได้รับ³

¹มัลลิกา มัติโก, "การพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาในโรงเรียนแพทย์" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การแพทย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522), หน้า 45 - 46.

²Christie, Studies in Machiavellianism, pp. 344-345.

³Ibid., p. 350.

จึงเป็นสภาพการณ์ที่เพิ่มความขัดแย้งเรื่องกฎระเบียบ มีอิสระ และเปิดโอกาสใญ่อยู่ในสถานการณ์พลิกแพลงวิธีการกระทำได้ในสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ ผู้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูงจะพยายามคิดค้นหาเทคนิคหรือกลวิธีทุกอย่างมาใช้กับผูรรวมสถานการณ์

3. ความรู้สึกที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ (relative affect) หมายถึงอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้เข้าร่วมสถานการณ์ที่มีต่อกฎเกณฑ์ของสถานการณ์นั้นและการรับรู้ความรู้สึกของผู้เข้าร่วมสถานการณ์ ผู้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูงจะมีความรู้สึกที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ต่ำมาก เขาจะไม่เสียเวลาคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความจริงหรือไม่ เป็นการเหมาะสมหรือไม่ และจะไม่สนใจว่าการกระทำของเขาจะกระทบกระเทือนต่อผูรรวมสถานการณ์แค่ไหนหรือผูรรวมสถานการณ์จะรู้สึกต่อเขาอย่างไร ผู้มีลักษณะบุคลิกภาพสูงจะลงมือกระทำการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ในสถานการณ์นั้นและทำให้ตัวเขาได้รับประโยชน์มากที่สุด

มีผลการวิจัยของกอนัน ๗ ที่สอดคล้องกับข้อสรุปของคริสตี้ ดังนี้

จันคิ แพนคีย์และเรนู ราสโตจี (1979) ศึกษาลักษณะแบบเมเคียเวลล์กับการประจบประแจงในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 32 คนในประเทศอินเดีย โดยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับที่ 4 ประเมินลักษณะบุคลิกภาพระดับสูง-ต่ำของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าร่วมสถานการณ์ในห้องทดลอง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูงจะเริ่มแสดงพฤติกรรมกับผูรรวมกลุ่มกอบในอาการประจบประแจงและสรรเสริญเป็นขอ ข้อมูลที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹

เอ็ม แคนีล เชวาสตา (1978) ทำการศึกษาเชิงทดลองอิทธิพลทางสังคมที่มีต่ออายุ เพศ และการแสดงออกแบบเมเคียเวลล์ ในกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลายจำนวน 150 คน ใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับเด็กของ

¹Janak Pandey and Renu Rostogi, "Machiavellianism and Ingratiation," Journal of Social Psychology 108 (June 1979): 221-225.

นาคามี (Kiddie Mach Scale) ทดสอบเพื่อแบ่งกลุ่มเด็กที่มีบุคลิกภาพสูงและต่ำ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปริมาณการแสดงออกของพฤติกรรมประจบประแจงและทัศนคติบนของผู้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงมีมากกว่าผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีต่ำ¹

มาร์ติน โจเอล ไวน์เบอร์เกอร์ (1978) ทำการศึกษาเชิงทดลองเรื่องความคับข้องใจในงานกับการแสดงออกแบบเมเคียเวลลี ในกลุ่มตัวอย่างชายหญิงที่เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยจำนวน 128 คน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้มีลักษณะแบบเมเคียเวลลีสูง มีความสนใจในงาน (task orientation) มากกว่าตัวบุคคลที่คิดต่อควย (interpersonal orientation) จึงแสดงความคับข้องใจมากในสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจในงาน (task frustration condition) และเมื่อเกิดความคับข้องใจเขาจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าผู้มีลักษณะแบบเมเคียเวลลีสูงจะไขการผูกให้เป็นประโยชน์ ตรงข้ามกับผู้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีต่ำจะแสดงอาการเสราซึม ถดถอย ไปโทมน หรือแสดงการก้าวร้าวโดยตรง (direct aggression)²

เทอร์รี่ เจ. โปรคูกและลอเรนซ์ เจ. บรีน (1976) ทำการศึกษาลักษณะการแสดงออกแบบเมเคียเวลลีกับการเชื่ออำนาจควบคุมจากภายในและภายนอกคน

¹ M. Danielle Savasta, "The Psychology of Power: An Empirical Study of Social Influence as a Function of Age, Sex and Machiavellian Orientation," Dissertation Abstracts International 38 (March 1978): 5367-A.

² Martin Joel Weinberg, "Machiavellianism: Frustration of Both Task and Interpersonal Orientation," Dissertation Abstracts International 38 (March 1978): 5371-A.

ในกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยมาโนบาย จำนวน 97 คน เป็นอาสาสมัครจากผู้เรียนวิชาจิตวิทยา โดยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับที่ 5 และแบบสอบถามอื่นอีก 2 ฉบับคือ I-E Scale และ Levenson's Internal, Powerful Others and Chance Locus of Control Scale เป็นเครื่องมือ ปรากฏผลการศึกษาลักษณะแบบเมเคียเวลล์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ I-E Control และ Powerful Others อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 เฉพาะนักศึกษาชายแต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิง แสดงให้เห็นว่าผู้มีลักษณะแบบเมเคียเวลล์สูงจะมีความเชื่อในอำนาจควบคุม โดยเฉพาะอำนาจควบคุมจากภายนอกที่ต่อบุคคลหนึ่ง ๆ¹

เจดซี จี. คีเลียและบาร์บารา เจ. โอคีย์ (1976) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อระหว่างบุคคลของผู้มีลักษณะแบบเมเคียเวลล์ (The Interpersonal Constructs of Machiavellians) ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 72 คน เป็นอาสาสมัครจากวิชาการสื่อสารติดต่อด้วยการพูดเบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้มี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ ฉบับที่ 4 และ Role Category Questionnaire ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ที่มีความรู้สึกและการแสดงออกถึงความเข้าใจผู้อื่นมากกว่าผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูง และเมื่อให้ทำแบบทดสอบเพิ่มเติม (Role Construct Repertory Test) พบว่าผู้มีลักษณะแบบเมเคียเวลล์ยิ่งค่ามากเท่าไรจะยิ่งมีการจำแนกแยกแยะบุคคลอื่น ในทางจิตวิทยามากขึ้น พร้อมทั้งมีความซับซ้อนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (cognitive

¹Terry J. Prociuk and Lawrence J. Breen, "Machiavellianism and Locus of Control," Journal of Social Psychology 98 (April 1976): 141-142.

complexity)¹

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะแบบเมเคียเวลลีในระยะหลัง ๆ เป็นไปในแง่การบริหาร เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในฐานะบริหารองค์กรต่าง ๆ และถือว่าลักษณะแบบเมเคียเวลลีเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาการ เป็นผู้นำ

ผลการศึกษาวิจัยลักษณะแบบเมเคียเวลลีของผู้บริหาร ได้พบผลสอดคล้องกันว่าผู้บริหารที่มีลักษณะแบบเมเคียเวลลีสูงหรือต่ำมาก ๆ นั้นมักจะเป็นผู้บริหารที่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่บริหาร ก็จะเป็นผู้บริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพในสายตาของผู้ที่อยู่บังคับบัญชา ผู้บริหารที่มีลักษณะแบบเมเคียเวลลีสูงจะเน้นถึงผลงานและมีแนวโน้มว่าไม่สนใจสวัสดิการ และความเป็นอยู่ของผูรรวมงาน ไม่สนใจต่อความต้องการและความปรารถนาที่สำคัญ ๆ ของผูรรวมงานและคอนชางจะไม่มีมนุษยสัมพันธ์ลักษณะเหล่านี้ทำให้ผูรรวมงานควยเกิดความไม่พอใจและจะเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าขององค์กร ส่วนผู้บริหารที่มีลักษณะแบบเมเคียเวลลีต่ำจะมีลักษณะการแสดงออกตรงข้ามกับผู้บริหารที่มีลักษณะแบบบุคลิกภาพสูงตั้งที่กล่าวมาแล้ว ก็จะทักให้งานขององค์กรไม่บรรลุเป้าหมายและไม่ก้าวหน้าเช่นเดียวกัน คริสตี้ได้กล่าววว่าผู้นำในวงงานควรมีทั้งผู้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงและต่ำในช่วงเวลาต่างกัน กล่าวคือ ในระยะเริ่มงานที่ทองการผูกเบิกงาน ปลุกฝังระบบงาน ผู้นำควรมีผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูง แต่เมื่อองค์กรดำเนินงานไปได้คั้งระยะหนึ่งแล้ว ผู้นำควรมีผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีต่ำ เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์และการประนีประนอม²

¹Jesse G. Delia and Barbara J. C'Keefe, "The Interpersonal Constructs of Machiavellians," British Journal of Social and Clinical Psychology 15 (November 1976): 435-436.

²Christie, Studies in Machiavellianism, pp. 356-358.

ผลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ดังที่เสนอมานี้ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีไม่มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา ทักษะ และอุดมคติทางการเมืองของบุคคล การเลี้ยงดูของพ่อแม่มีผลต่อลักษณะบุคลิกภาพนี้บ้างแต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่เน้นเฉพาะเรื่องนัยงานนี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่ชัดเจน แต่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขนาดและที่ตั้งของถิ่นที่อยู่มีผลการวิจัยสนับสนุนว่า ถิ่นที่อยู่ที่มีประชากรหนาแน่นและที่อยู่ในเขตเมืองมีอิทธิพลทำให้บุคคลพัฒนาลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีในระดับสูง และการพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นกับช่วงอายุ สำหรับผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีในระดับสูงจะเป็นผู้สนใจงานมากกว่าตัวบุคคล ไม่อ่อนไหวง่ายต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ในสถานการณ์ใครวดเร็ว และประสบผลสำเร็จสูงสุดในสภาพการณ์ที่จะต้องเผชิญหน้ากับผู้ที่ตนติดต่อสัมพันธ์ด้วยและจะเป็นผู้นำที่เหมาะสมขององค์กรในระยะเริ่มงาน

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้

เมื่อคริสต์และคณะ ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีในกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัย 14 แห่ง จำนวนรวม 1,782 คน เขาได้ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมทางศาสนาของนักศึกษาด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ให้รายละเอียดการนับถือศาสนาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพน้อยที่สุด ส่วนนักศึกษาที่ไม่ได้นับถือศาสนาใดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพมากที่สุด นอกจากนี้ สตรีคแลนด์ ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีในกลุ่มนักศึกษาแพทย์จำนวน 2,500 คน เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ แล้วผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เป็นยิวมีลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงกว่านักศึกษาที่เป็นโปรเตสแตนต์ซึ่งมีลักษณะบุคลิกภาพนี้สูงกว่านักศึกษาที่เป็นแคทอลิก ความแตกต่างเหล่านี้มีนัยสำคัญทางสถิติ¹

¹ Ibid., p. 322.

การศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการศึกษาของ ทีโอคอร์ โจเซฟ ฮาลาทิน (1974) มีข้อมูลทางศาสนาแสดงให้เห็นว่า การแสดงออกแบบเมเกียเวลลีของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางลบกับความเอาใจใส่ในศาสนา (church attendance) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงออกว่าศาสนาไม่ใช่สิ่งสำคัญ (extrinsic religious orientation)¹

ผลการวิจัยที่เสนอไว้แสดงให้เห็นว่าระดับบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีมีความสัมพันธ์กับการนับถือศาสนาของบุคคล และมีแนวโน้มว่าผู้ใส่ใจในศาสนาจะมีบุคลิกภาพแบบนี้ต่ำกว่าผู้ไม่ใส่ใจในศาสนา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลี ระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่กลุ่มผู้นับถือพิธีกรรมในศาสนาพุทธ โดยคาดว่าผลการวิจัยจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคลิกภาพแบบนี้ได้ชัดเจนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองประเภท เพราะนิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลทั่วไปของสังคมซึ่งกล่าวได้ว่าอยู่ห่างไกลต่อคำสอนและการปฏิบัติทางศาสนา แต่กลุ่มผู้นับถือพิธีกรรมได้แก่ พระ ชี และผู้ถือศีล เป็นผู้ที่เห็นกันว่าได้อยู่ไกลและได้พยายามศึกษาปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาแล้ว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยข้อที่หนึ่งว่า กลุ่มนิสิตนักศึกษาจะมีบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีสูงกว่ากลุ่มผู้นับถือพิธีกรรม

กีท แลร์ กรอส (1976) ทำการศึกษาบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีในกลุ่มผู้บริหาร ผู้ให้คำปรึกษาและผู้เป็นที่ปรึกษา (advisor) จำนวน 28 คนที่มหาวิทยาลัยเพอควัว ควบแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีฉบับที่ 5 ของคริสตี้ ผลการ

¹Theodor Joseph Halatin, "Machiavellian Orientation of Educators," Dissertation Abstracts International 35 (July 1974): 126-A.

ศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้คำปรึกษามีลักษณะแบบเมเคียเวลลีสูงสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹

ริชาร์ด คริสตี้ ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของนักศึกษาแพทย์สาขาวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนแพทย์ 3 แห่งและ เอ. บี. ซิลเวอร์สไตน์กับเกริท์แม็ค ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างประเภทเดียวกันในโรงเรียนแพทย์ 8 แห่ง การศึกษาวิจัยของผู้วิจัยทั้งสามคนแสดงให้เห็นผลสอดคล้องกันคือ นักศึกษาแพทย์สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์ได้คะแนนจากแบบสอบถามบุคลิกภาพสูงสุด และนักศึกษาแพทย์สาขาวิชาศัลยศาสตร์ได้คะแนนแบบสอบถามบุคลิกภาพต่ำที่สุดหรือเกือบต่ำที่สุด²

ทีโอดอร์ โจเซฟ ฮาลาทิน (1974) ทำการศึกษาลักษณะการแสดงออกแบบเมเคียเวลลีของนักการศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเท็กซัส เท็กซัส จำนวน 464 คน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการแสดงออกแบบเมเคียเวลลีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตึงเครียดในงาน (job strain)³

โฮเวิร์ด เฟรเคอริค รัคค (1973) ทำการศึกษาลักษณะแบบเมเคียเวลลีในกลุ่มตัวอย่าง 66 คนและเจ้าหน้าที่คัมเพลลิ่ง 177 คน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า

¹Keith Larry Gross, "Male Student Perceptions of Male Student Personnel Professionals as related to Machiavellianism," Dissertation Abstracts International 36 (April 1976): 6396-A.

²Christie, Studies in Machiavellianism, p. 346.

³Theodore Joseph Halatin, "Machiavellian Orientation of Educators," : 126-A.

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มนั้นมีความตึงเครียดในงานสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคีย-เวลลีทางบวก และมีความสัมพันธ์ทางลบระหว่างบุคลิกภาพแบบนี้กับการได้รับโอกาสสำหรับการควบคุมอย่างเป็นทางการ (opportunities for formal control) ในกลุ่มตำรวจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีกับความกำกวมในบทบาท (role ambiguity) เป็นบวกและตำรวจที่มีระดับบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีสูงมีความสนใจประชาชน (people orientation) น้อยกว่า ตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีต่ำ¹

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดการในวิชาชีพ (engaging in a professional) และการฝึกอาชีพ (training) ที่มีสถานการณ์แบบเผชิญหน้า (face-to-face) ระหว่างบุคคลและมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่งที่ต้ออาศัยความร่วมมือของบุคคลนั้นด้วย เช่น ผู้ให้คำปรึกษาและจิตแพทย์มีผลให้บุคคลพัฒนาบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีได้ดี นอกจากนี้ความกำกวมในบทบาท (role ambiguity) และความตึงเครียดในงาน (job strain) ซึ่งแสดงถึงโอกาสที่เปิดให้เกิดสถานการณ์การแข่งขันและเป็นการแข่งขันในตัวเองได้ทำให้บุคคลพัฒนาบุคลิกภาพแบบนี้ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

มีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการแสดงออกแบบเมเคียเวลลีกับเวลาที่ใช้ในการฝึกทักษะบางอย่าง คือ

ฮาโรลด์ ทากาชิ อิวาชิตะ (1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีกับประสบการณ์การฝึกเป็นผู้ให้คำปรึกษา 3 ระดับ ระดับที่ 1 มีประสบการณ์ต่ำสุดคือ ชั้นที่กำลังศึกษาวิชาแนะแนวและการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

¹Howard Frederic Rudd, "An Analysis of the Machiavellian Orientation...",": 1425-A.

ระดับที่ 2 คือไคมานระดับที่ 1 แล้ว และอยู่ในขั้นกำลังศึกษาหรือศึกษาวิชาทฤษฎีการให้คำปรึกษาจบแล้ว ระดับที่ 3 เป็นขั้นประสบการณ์สูงสุดคือ กำลังฝึกปฏิบัติเป็นผู้ให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวนรวม 113 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาแนะแนวและให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยนอร์ทเพอร์นอลลินอยส์ก็มีอีลีนอยส์ส เทท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับที่ 5 และแบบสอบถามการแสดงออกของผู้ให้การบำบัดรักษาของซुकแลนคและบาร์เคอร์ ผลการศึกษาปรากฏว่า ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนบุคลิกภาพกับระดับการฝึก¹

มาร์ติน ไคแอช และริชาร์ค ซาลด์ (1977) ทำการศึกษาวิจัยทดลองเพื่อเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์กับการแสดงออกแบบเมเคียเวลล์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยซีราคิวส์ จำนวน 68 คน เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาการจัดการ เมืองตน ผู้วิจัยได้แบ่งนักศึกษาเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วยกลุ่มเรียนรู้ประสบการณ์ 1 กลุ่มและกลุ่มเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม กลุ่มเรียนรู้ประสบการณ์ได้รับการฝึกหัดใหม่มีความไว้วางใจในกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสี่ปคำหละสองชั่วโมงครึ่ง เป็นเวลา 7 สัปดาห์ กลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มที่ 1 มีเวลาการเรียนรู้เท่ากับกลุ่มเรียนรู้ประสบการณ์ แต่ได้รับการฝึกหัดให้รู้จักการจัดการปัญหาธุรกิจตามที่กำหนดขึ้น ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบกลุ่มที่ 2 ได้รับการเรียนรู้จากชั้นเรียนตามปกติสี่ปคำหละ 3 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับที่ 5 ของคริสตี้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์สามารถลดลักษณะการแสดงออกแบบเมเคียเวลล์ได้บางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผลยังคงอยู่อย่างน้อยเป็นเวลา 7 สัปดาห์หลังของ

¹ Harold Takashi Iwashita, "Relationship between Machiavellianism, I-E Control and Counseling Orientation at Three Levels of Counselor Training Experience," Dissertation Abstracts International 34 (September 1973): 1082-A.

ภาคเรียนนั้น¹

ผลการวิจัยดังกล่าวนำมาแสดงให้เห็นว่า เวลาที่ใช้ในการฝึกทักษะบางประการหากยาวนานพอสมควรแล้วจะมีผลต่อบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ไย

นิภา บุญศรีสวัสดิ์ (2517) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจของครู ความอยากครูอยากเห็น ความเอื้อเฟื้อและเพทุบาย (ลักษณะแบบเมเคียเวลล์) ในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 วิทยาลัยครูนครปฐม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามรวม 4 ฉบับ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความมีน้ำใจและความเอื้อเฟื้อมีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะเพทุบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01²

ลักษณะอาชีพพยาบาลเป็นการบริการและช่วยเหลือผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หรือไม่เข้าใจวิธีการช่วยตัวเองให้มีสุขภาพทั้งกายและใจสมบูรณ์โดยเร็วภายหลังการเจ็บป่วย สภาพการณ์ติดต่อสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยอยู่ในลักษณะเผชิญหน้าก็จริงแต่ไม่ใคร่จุกจิกมุ่งหมายเน้นใหญ่ผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมากไปจากที่เขาเป็นอยู่ จากการทำหน้าที่ให้บริการและช่วยเหลือจะทำให้พยาบาลมีลักษณะพฤติกรรมที่เม่น้ำใจและเอื้อเฟื้อซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงข้ามกับบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์

มีการศึกษาวิจัยถึงลักษณะบุคลิกภาพโดยทั่วไปของพยาบาล คือ

¹ Martin Diaz and Richard Charles, "Effects of Experimental Learning on Machiavellian Orientation, An Indicator of Managerial Talent and Wanted and Expressed Inclusion, Control and Affection," Dissertation Abstracts International 38 (November 1977): 2911-A.

² นิภา บุญศรีสวัสดิ์, "การศึกษาความมีน้ำใจของครู...", หน้า 63.

ยุพิน ตันติชนพัฒน์ (2521) ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลกับ นักศึกษาคณะอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวนรวม 181 คน โดยใช้แบบสำรวจ บุคลิกภาพซีพีไอ ฉบับภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีบุคลิกภาพคานสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ตึงเครียดอื่น ความมีอำนาจเหนือคนอื่น ต่ำกว่านักศึกษาคณะอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹

เออรอน นำมาทรวัดทัศนคติแต่ในแง่ร้าย (Cynicism) จำนวน 100 ขอมาททดสอบนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยแคลและมหาวิทยาลัย วอชิงตัน จำนวน 134 คน เขาพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคตินี้ลดลงเมื่อเลื่อนชั้น เรียนสูงขึ้น ในขณะที่เออรอนพบว่า นักศึกษาแพทย์ในมหาวิทยาลัยเดียวกันมีทัศนคตินี้ เพิ่มขึ้นเมื่อชั้นเรียนสูงขึ้น²

ยีนนี่ อี สมิธ ใ้สำรวจบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลปี 1 เมื่อเริ่มเข้า ศึกษาวิชาพยาบาลในโรงเรียน 10 แห่ง จำนวนรวม 540 คน โดยใช้แบบสำรวจ อีพีพีเอส และแบบสำรวจเอวีแอล ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเหล่านี้มี จิตใจอ่อนโยน อ่อนน้อมถ่อมตน ไม่มีลักษณะของการเป็นผู้นำ ลักษณะต่าง ๆ นี้ เออรอนอ้างว่าเป็นลักษณะที่เหมาะสมและง่ายต่อการฝึกอบรมให้เป็นพยาบาลที่มีบทบาท ที่เหมาะสม³

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ยุพิน ตันติชนพัฒน์, "ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล...",
หน้า ข - ค.

²มัลลิกา มัติโก, "การพัฒนาบุคลิกภาพ...", หน้า 19.

³ยุพิน ตันติชนพัฒน์, "ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล...",
หน้า 29.

ผลการศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า พยาบาลจะได้รับการฝึกให้มีจิตใจอ่อนโยนมองเพื่อนมนุษย์ในแง่ดี ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ฉวยโอกาส ซึ่งน่าจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับความมีน้ำใจและเอื้อเฟื้อ

อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่เข้าเรียนวิชาชีพพยาบาลอาจเลือกเรียนเพราะเห็นผลประโยชน์ส่วนตัว ดังที่จันทร์เพ็ญ ศิรินาม (2518) ทำการศึกษาเกี่ยวกับศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 60 คนของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยและพบว่าสาเหตุอันดับหนึ่งของการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลคือ หางานทำง่าย (45 %) สาเหตุอันดับสองคือ มีใจรักอาชีพนี้ (36.67 %)¹

แต่หลักสูตรการศึกษายาบาลซึ่งให้ความรู้ทางทฤษฎีและการบริการพยาบาล ซึ่งเป็นการฝึกปฏิบัติบนคลินิคตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 และมีจำนวนชั่วโมงการฝึกคิดส์ปคัพที่เพิ่มขึ้นในชั้นปีที่สูงขึ้น² น่าจะเป็นเวลายาวนานพอทำให้นักศึกษาพยาบาลพัฒนาบทบาทที่เหมาะสมต่อวิชาชีพไปในทางตรงกันข้ามกับลักษณะบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลี

ส่วนนิสิตที่เรียนวิชาชีพวิศวกรรมเป็นนักเรียนที่มาจากสายวิชาวิทยาศาสตร์ เช่นเดียวกับนักศึกษาวิชาชีพพยาบาล แต่ลักษณะของวิชาชีพและการฝึกวิชาชีพวิศวกรรม เน้นที่ทำงาน (task orientation) มากกว่าการติดต่อกับบุคคล (interpersonal orientation) ถึงแม้ว่าลักษณะงานจะไม่ทำให้วิศวกรอยู่ในสถานการณ์เผชิญหน้ามากเท่าพยาบาลก็ตาม การเน้นที่ทำงานและการแข่งขันในระบบงานอาชีพ น่าจะทำให้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹จันทร์เพ็ญ ศิรินาม, "ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการบริหารของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 32.

²จากหลักสูตร คณะพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลและหลักสูตรวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย (เอกสารโรเนียว).

ให้นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์พัฒนามุคลิกภาพแบบเมเยอร์เวลลีได้มากกว่านักศึกษาพยาบาล
ทั้งพิจารณาจากผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกรรมต่อไปนี้ คือ

ละออ พงษ์พานิช (2511) ศึกษาบุคลิกภาพด้านความต้องการของบุคคลใน
อาชีพวิศวกร แพทย์ ครู จำนวนรวม 260 คน โดยใช้แบบสอบถามอีพีเอส และ
พบว่าวิศวกรมีความต้องการยกย่องคนอื่น ผูกไมตรีกับคนอื่น และการเข้าใจตนเอง
ผู้อื่น ทำได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น¹

เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ (2500) ได้สำรวจความสนใจในอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและพบว่านักเรียนชายสนใจอาชีพวิศวกรรองจาก
อาชีพแพทย์และทหารบก เพราะเหตุผลว่าชอบเครื่องจักรกล อาชีพวิศวกรมีทางก้าว
หน้ามาก รายได้ดี ทำให้หาเงินง่าย² และการศึกษาวิจัยของอุณรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์
(2513) ถึงการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตปีสุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย ได้พบเหตุผลที่สอดคล้องกับกรวิจัยของเพียงใจว่า นิสิตวิศวกรรมจำนวนมากที่สุด
จะเลือกอาชีพธุรกิจเอกชน รองลงไปที่คืออาชีพส่วนตัวหรืออิสระ เพราะการประกอบ
อาชีพเหล่านี้ทำให้มีรายได้ดี มีโอกาสได้ใช้วิชาที่เรียนมาก มีโอกาสก้าวหน้าและเป็น
อิสระ³

¹ละออ พงษ์พานิช, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะในกลุ่มชนบาง
อาชีพ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา มัธยมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

²เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้น
มัธยมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500).

³อุณรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์, "การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตปี
สุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

จากผลการศึกษาวิจัยดังโคลงกล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักศึกษาพยาบาลควรจะมีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ต่ำกว่านิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า นิสิตวิศวกรรมศาสตร์มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูงกว่านักศึกษาพยาบาล

สมานพงศ์ รมยานนท์ (2517) ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์¹ เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพในอนาคตจำนวน 171 องค์ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการวิจัย เขาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บวชเพราะบิคาบารค่าให้บวช (47.38 %) และไม่ตั้งใจจะบวชตลอดชีวิต (85.38 %) โดยคิดว่าการบวชเหมาะสมกับชีวิตตนชั่วเวลาหนึ่งเท่านั้น (64.92 %) และถอนบวชไม่ได้ตั้งใจว่าจะศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ (86.55 %) เมื่อศึกษาจบแล้วกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งมีความต้องการจะลาสิกขาบทภายในเวลา 1 - 3 ปี (49.13 %)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษา สมานพงศ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าพระธรรมและวิชาการน่าสนใจเท่ากัน (76.61 %) และเห็นว่าควรเปิดสอนวิชาชีพในมหาจุฬาราชวิทยาลัย (74.27 %) และควรเปิดสาขาเพิ่มเติม (84.21 %) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดจะศึกษาต่อต่างประเทศ (66.08 %) เป้าหมายการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งคือปริญญาโท (45.03 %) จำนวนรองลงไป (41.52 %) มีเป้าหมายการศึกษาสูงกว่าปริญญาโท

ชาย โพลีลิตา (2522) ทำการศึกษาบทบาทของมหาจุฬาราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ในสังคมไทยและสำรวจความเป็นมาของนิสิตตั้งแต่ พ.ศ. 2516 - 2522 ชายได้พบว่า นิสิตระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัว

¹สมานพงศ์ รมยานนท์, "ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษามหาจุฬาราชวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพในอนาคต," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จุฬาราชวิทยาลัยมหาวิทยาลัย, 2517).

เกษตรกร (92.41 %) และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด (46.3 %)¹

หากพิจารณาจากผลการศึกษาวินิจฉัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่านิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่งที่ผู้วิจัยทำการศึกษารั้งนี้มาจากกลุ่มครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และไม่ได้เป็นผู้ตัดสินใจเข้าสู่ภาวะบรรพชาด้วยตนเอง เมื่อมีโอกาสศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ กลุ่มพระนิตินี้จึงมีความสนใจต่อวิชาการทางโลกค่อนข้างมาก

ชนิต คินสุข (2520) ศึกษาความเข้าใจ การปฏิบัติ และการเผยแพร่ในหลักธรรมของพระที่บวชในพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างเป็นพระในกรุงเทพมหานคร และในภูมิภาค จำนวนรวม 201 องค์ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความเข้าใจในหลักธรรมและการปฏิบัติธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพระภิกษุในสวนภูมิภาคมีความเข้าใจและมีการปฏิบัติในหลักธรรมถูกต้องกว่าพระในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับนักรวมและจำนวนพระชาติต่างกันไม่ทำให้ความเข้าใจในหลักธรรมของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน²

การศึกษาวินิจฉัยของชนิตแสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในหลักธรรมและการปฏิบัติธรรมมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น แม้พระที่เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยสงฆ์ได้ศึกษาวิชาการฝ่ายพุทธศาสนา (ปริยัติธรรม) ควบคู่ไปกับการศึกษาวิชาสามัญทางโลกในทุกุระระดับชั้น³

¹ชาย โพธิ์ลีตา, มหาวิทยาลัยสงฆ์ในสังคมไทย : การศึกษาบทบาทของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร : สหประชาพาณิชย์, 2522), หน้า 75 - 80.

²ชนิต คินสุข, "การศึกษาคความเข้าใจ การปฏิบัติ และ...", หน้า ก - ข.

³ชาย โพธิ์ลีตา, มหาวิทยาลัยสงฆ์ในสังคมไทย..., หน้า 74.

แต่เวลาที่ใช้ไปกับการศึกษาวิชาทางโลกอาจทำให้พระภิกษุเหล่านั้นละเลยต่อการปฏิบัติธรรมหรือหาโอกาสปฏิบัติอย่างถูกต้องตามแก่นแท้ของพุทธศาสนาได้ยาก อย่างไรก็ตามกลุ่มพระนิสิตเหล่านี้ยังคงดำเนินชีวิตประจำวันตามศีลวัตรการปฏิบัติของเพศภิกษุอยู่ นอกจากนี้วัดและสถานศึกษาก็ยังเป็นที่จัดไว้โดยเฉพาะมิได้มีการติดต่อด้านอื่นอย่างกว้างขวางนักกับบุคคลจำนวนมากในสังคม ทำให้เห็นว่ากระบวนการดำเนินชีวิตมีความเรียบง่ายและสงบกว่าบุคคลทั่วไปในสังคม

ประกอบ สิงหนาทนิตยรัักษ์ ทำการศึกษาบทบาทของชีไทยในการพัฒนาสังคม¹ กลุ่มตัวอย่างเป็นชี 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ชีแล้วจึงกรอกแบบสอบถามเอง ผู้วิจัยได้ขอมูลเรื่องความเป็นมาของกลุ่มตัวอย่างซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (46.7 %) บวชเมื่ออายุ 10 - 19 ปี มาจากครอบครัวเกษตรกร (73.3 %) และได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา (93.3 %) เมื่อบวชแล้ว กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษาระดับมัธยมศึกษาและธรรมศึกษา จึงปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่งเรียนหนังสือ (41.7 %) นอกเหนือจากทำวัตรเช้าเย็นและฟังเทศน์วันพระ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ชีกระทำอยู่ไม่มีโอกาสตอบแทน (86.7 %) ค่าใช้จ่ายของชีจึงได้จากบิณฑบาตและญาติพี่น้องเป็นส่วนใหญ่ แต่ส่วนใหญ่ก็พอใจในสภาพการบวชของตน (91.7 %)

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาสังคม ประกอบพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่า ผู้ที่จะเข้าเรียนแผนกสามัญศึกษากวรมีพรรษา 3 - 5 พรรษาและเมื่อศึกษาแล้วควรอุทิศเวลาให้ชุมชนตามความสมัครใจ (60 %) แต่หากได้รับทุนไปศึกษาชั้นปริญญาในต่างประเทศควรอุทิศเวลาให้ชุมชนตลอดไป แม้

¹ประกอบ สิงหนาทนิตยรัักษ์, "บทบาทของแม่ชีไทยในการพัฒนาสังคม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516), หน้า 8.

จะลาจากเทศน์กบวช (81.7 %)

จากผลการศึกษาวิจัยของประคอง แสดงให้เห็นว่าชีโดยทั่วไปมาจากครอบครัวเกษตรกร คล้ายคลึงกับนิสิตมหาวิทยาลัยสงขล ที่วัดการปฏิบัติของชีซึ่งมีจำนวน 8 ข้อทำให้ชีสามารถติดต่อสัมพันธ์กับครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ ได้มากกว่าพระภิกษุ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมคนชนชั้นมาก ชีมีโอกาสศึกษาวิชาการทางโลกน้อยแต่มีโอกาสศึกษาวิชาการทางศาสนา (ปริยัติ) ได้สม่ำเสมอ นอกเหนือจากการปฏิบัติตามภาวะชี

สำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เป็นนักบวชมักเข้าใจว่าศีลคือข้อห้ามและการจะปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนาด้วยการรักษาศีลจึง เป็นการห้ามการกระทำที่มนุษย์ควรทำ แต่แท้จริงแล้วศีลมีโทษขออนาม หากแต่ศีลคือความปกติ ศีล 5 ข้อคือความปกติ 5 อย่างของมนุษย์ที่จะทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์โลกประเภทอื่น มนุษย์ยอมมีจิตใจจดจางเป็นปกติอยู่แล้วที่จะ¹

1. ไม่ประทุษร้ายชีวิตร่างกายผู้อื่น
2. ไม่ประทุษร้ายทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น
3. ไม่ประทุษร้ายของรักของผู้อื่น
4. ไม่ใช้วาจาเบียดเบียนผู้อื่น
5. ไม่ประทุษร้ายสติสัมปชัญญะของตนเอง

ผู้ที่ฝึกเริ่มจะมีศีลก็คือ ผู้ที่มุ่งจะฝึกให้เกิดความปกติขึ้นในจิตใจของตน เมื่อบุคคลทั่วไปในสังคมขาดการปฏิบัติตามศีลอย่างน้อยที่สุดคือ ศีล 5 ข้อ ย่อมแสดงว่าบุคคลทั่วไปเหล่านั้นเกิดความไม่ปกติขึ้นในจิตใจตน ดังผลการศึกษาวิจัยต่อไปนี้คือ

¹ กลุ่มศึกษาพุทธศาสตร์ และประเพณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มองคน,

พินิจ รัตนกุล ทำการวิจัยสนามศึกษาพฤติกรรมของศาสนิกชนกับคำสอนของศาสนา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชาวพุทธที่เป็นชาวบ้านจำนวนมากยอมรับว่าในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยไม่ได้ใช้คำสอนของพุทธศาสนา เช่น สีล 5 เป็นบรรทัดฐานการกระทำของตน สีลที่ละเมิดมากที่สุดคือ สีลข้อ 1 ข้อ 4 และข้อ 5¹

ฉะนั้น น่าจะกล่าวได้ว่าผู้ออกตัวว่ารักษาสีลครบ 5 ข้อหรือ 8 ข้อจึงมีจำนวนมากในสังคมไทย แต่แสดงว่าบุคคลเหล่านี้ไม่มีความตั้งใจจะฝึกตนอย่างแท้จริงท่ามกลางบรรยากาศการแข่งขันและแสวงหาวัตถุของสังคมไทยที่แวดล้อม เขาอยู่เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป

จากเอกสารและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพระภิกษุ ชี และผู้รักษาสีลที่เป็นคฤหัสถ์ดังกล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยคาดว่ากลุ่มบุคคลผู้นับถือธรรมเหล่านี้ อาจจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีอย่างมีระดับแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 3 ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นับถือธรรมคือ พระภิกษุ ชี และผู้ถือศีล จะมีบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีของนิสิตนักศึกษา กับผู้นับถือธรรมในศาสนาพุทธ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลลีระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษา กับกลุ่มผู้นับถือธรรมในพุทธศาสนา

¹พินิจ รัตนกุล, "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทย...", หน้า 119.

2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ระหว่างนิสิตวิศวกรรมศาสตร์
กับนักศึกษาพยาบาล

3. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ในกลุ่มผู้นับถือธรรมคือ กลุ่ม
พระภิกษุ ซี และผู้นับถือศีลที่เป็นภคทัตต์

สมมติฐานของการวิจัย

1. กลุ่มนิสิตนักศึกษาจะมีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูงกว่ากลุ่มผู้นับถือธรรม
2. นิสิตวิศวกรรมศาสตร์ จะมีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์สูงกว่านักศึกษา
พยาบาล
3. กลุ่มผู้นับถือธรรมคือ พระสงฆ์ ซี และผู้นับถือศีลที่เป็นภคทัตต์ จะมีบุคลิกภาพ
แบบเมเคียเวลล์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการดำเนินงานวิจัยมีดังต่อไปนี้ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย นักศึกษาพยาบาลจากภาควิชาพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล
รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลและวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย นิสิตจากมหาวิทยาลัย
ราชวิทยาลัยและมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 และ 4 ในปีการศึกษา 2522
ซีจากสถาบันแม่ชีไทยและภคทัตต์ผู้นับถือศีล 5 ข้อหรือ 8 ข้อจากพุทธสถานอันคือโสภ
จำนวนรวมทั้งสิ้น 480 คน

2. บุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม
บุคลิกภาพแบบเมเคียเวลล์ฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 และ 2

ความจำกัดของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นับถือธรรมอยู่กระจัดกระจายตามสถานที่ต่าง ๆ และ
มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน การดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้นับถือธรรม

จึงไม่ได้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. บุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี หมายถึง บุคลิกภาพที่แสดงออกโดยเจตนา ใช้อุบายหลอกลวงเพื่อชักจูงผู้อื่นให้กระทำตามที่ตนปรารถนา วิธีการที่เป็นอุบายมีหลายประการอาจเกิดขึ้นโดยการเลียนแบบจากบุคคลอื่น หรือคิดขึ้นเองตามสถานการณ์และ ไม่มีการคำนึงถึงว่าสิ่งที่ทำนั้นจะถูกตองควย เหตุผลหรือศีลธรรมหรือไม่ แต่มุ่งกระทำ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น ผู้มีบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีจึงมองมนุษย์ในแง่ร้าย ไม่มีศรัทธาในความคิดของมนุษย์ และไม่ใช้อารมณ์เป็นเครื่องตัดสินใจ
2. แบบสอบบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลี ฉบับที่ 1 และ 2 หมายถึง แบบสอบบุคลิกภาพแบบเมเคียเวลลีของริชาร์ด คริสตี้และคณะ ฉบับที่ 5 และ 4 (Mach V และ Mach IV) ตามลำดับ
3. นิสิต หมายถึง นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาพยาบาลภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
5. ผู้ปฏิบัติธรรมในศาสนาพุทธ หมายถึง พระภิกษุ ชี และคฤหัสถ์ ผู้ถือศีล
6. พระ หมายถึง พระภิกษุ นิสิต จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้ปฏิบัติตามศีล 227 ข้อ
7. ชี หมายถึง ชีที่เป็นสมาชิกของสถาบันแม่ชีไทย อายุระหว่าง 18 - 40 ปี เป็นผู้อยู่ในภวณักบวชและปฏิบัติตามศีล 8 ข้อ
8. ผู้ถือศีล หมายถึง คฤหัสถ์ ผู้ปฏิบัติตามศีล 5 ข้อ หรือ 8 ข้อ อายุระหว่าง 18 - 40 ปี เป็นผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรมจากพุทธสถานสันติอโศก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ เรื่องบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลดี้
2. เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ดีของบุคคลในสังคม เพื่อให้ผู้มีความประสงค์จะพัฒนาคุณภาพทรัพยากรบุคคลในสังคมไทยใช้เป็นข้อมูลทำความเข้าใจและจัดวางแนวทางการพัฒนาบุคคลต่อไป
3. เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเรื่องบุคลิกภาพแบบเมเกียเวลดี้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย